

Ahmet CERAN
İKV Uzman Yardımcısı

Küresel Sistemden Küresel Yönetişime: G20 Çin Dönem Başkanlığı Vites Artırdı

Uluslararası ilişkiler çalışmalarında uzun bir süredir her makalenin girişinde, her kitabın önsöz bölümünde ve her sunumun başında "küresel sistem" terimine ilişkin değerlendirmeler, güzel bir açılış olarak bizleri karşılıyor. Öte yandan günümüzde, özellikle sistem analizlerine başlarken uluslararası ilişkiler uzmanlarının artık sıkça "küresel yönetim" kavramına başvurmaya başladığını görüyoruz.

İyi bir küresel yönetişime duyulan ihtiyaç, özellikle 21'inci yüzyılın kaotik ve hızlı yapısında çokça dile getirilen bir temenni haline geldi. Şüphesiz ki, G20 oluşumu, 21'inci yüzyıl küresel yönetişiminin en başarılı unsurlarından ve modellerinden biri olarak öne çıkıyor. Özellikle 2016 yılında devam etmekte olan Çin G20 Dönem Başkanlığı'nın pek çok açıdan özgün bir yapısı var. Çin, uzmanlarca, G20 yapısı içerisinde dönem başkanlığını üstlenen ilk batılı olmayan süper güç olarak lanse ediliyor. Dolayısıyla Çin'in G20'ye nasıl bir imza atacağı uzun süredir merak konusu. G20, temelde ekonomik ve mali sisteme ilişkin yönlendirici bir unsur olma mottosuyla yola çıkmış olsa da uluslararası barış ve güvenlik ile küresel ortak sorunlara ilişkin rol alıp almayacağı da tartışılan bir konu. Bilindiği üzere, Türkiye'nin 2015 yılında gerçekleşen G20 Dönem Başkanlığı'nda teröre mücadele, göçmen krizi ve veri güvenliği gibi stratejik bir takım konular da gündeme alınmıştı.

Nisan ayına gelindiğinde, 4-5 Eylül tarihlerinde Hangzhou'da gerçekleşecek 11'inci G20 Zirvesi öncesi, Çin'in vites artırmaya başladığı görülüyor. 7 Nisan 2016 tarihinde Çin'de düzenlenen 2'nci Sherpa Toplantısı, "Yenilikçi, Canlı, Bağlantılı ve Kapsayıcı Bir Dünya Ekonomisine Doğru" temasıyla gerçekleşirken, toplantının en çarpıcı çıktısı iklim değişikliği alanında oldu. Dolayısıyla, G20'nin küresel ekonominin ötesinde meselelerde de rol oynama eğiliminin yeni bir örneği yaşandı. İklim değişikliğine ilişkin bir bildiri üzerine anlaşmaya varılırken Paris Anlaşması'nın uygulanması yönünde ortak irade ortaya koyuldu ve G20'nin bu alanda oynayabileceği yönlendirici rol değerlendirildi.

Nisan ayında G20'nin küresel yönetişimde artan rolüne ilişkin karşılaştığımız ikinci gelişme, Washington'da düzenlenen, Çin Dönem Başkanlığı'ndaki 2'nci Maliye Bakanları ve Merkez

Bankası Başkanları Toplantısı oldu. Küresel ekonomi; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli kalkınma; uluslararası finans mimarisi; yatırımlar ve altyapı; mali reform; uluslararası vergi; terörün finansmanı ile mücadele; yeşil ekonomi ve iklim finansının gündeme alındığı toplantının ardından bir sonuç bildirisi yayımlandı.

Toplantıda Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları, küresel ekonominin toparlanmakta olduğu noktasında anlaşmış olsalar da belirsizliklerin ve risklerin sürdüğü kaydedildi. Potansiyel risk oluşturan ve büyümeyi olumsuz etkileyen konularda politikalar geliştirilmesi ve gerektiğinde ülke bazlı değerlendirmeler yapılmasına işaret edilirken, G20'nin ekonomi dışı konuları gündemine taşıyabileceğine yönelik ipucu, satır aralarında ortaya çıktı. G20 çerçevesinde kararlaştırılan eylem planları, işbirlikleri ve anlaşmaların etkin şekilde uygulanması yönünde ortaya koyulan irade beyanı, bildiriye en geniş yeri kaplayan unsuru oluşturdu. G20/OECD BEPS paketinin ve otomatik veri değişimi alanında or-

taya koyulan standartların öngörülen zaman çizelgesi çerçevesinde uygulanması da 2015 yılı boyunca olduğu gibi Çin Dönem Başkanlığı'ndaki 2'nci Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı'nın öncelikli gündem maddelerindendi. Son olarak ise terör, mülteci akınları, jeopolitik gerilimler, Brexit tartışmaları, emtia fiyatlarına ilişkin sorunlar da küresel ekonominin karşı karşıya olduğu temel engeller olarak kayıt altına alındı.

G20 Çin Dönem Başkanlığı, vites artırmayla birlikte yukarıda bahsi geçen önemli iki etkinliğin yanı sıra Yeşil Finans Çalışma Grubu Toplantısı, Finansal Mimari Çalışma Grubu Toplantısı, İstihdam Çalışma Grubu Toplantısı, Yatırım ve Altyapı Çalışma Grubu Toplantısı gibi perde arkasında G20'nin felsefesini belirleyen etkinliklere sahne oldu. G20 gündeminin hareketlenmesiyle birlikte bakalım son düzlükte bizleri neler bekliyor? G20, ortak bir çözüm platformu olma rolünü güçlendirebilecek mi, yoksa ulusal çıkar çatışmalarının altında çözülmeye başlayan, teoride güzel bir küresel yönetişim fikrine mi dönüşecek? ■